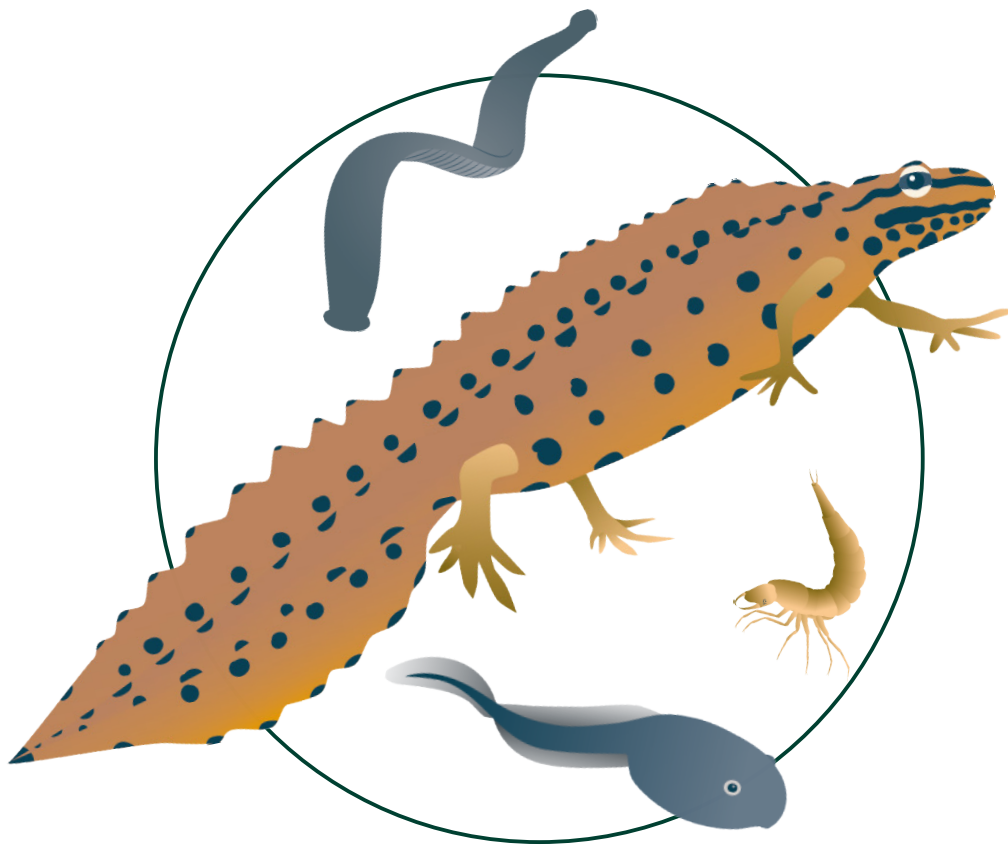
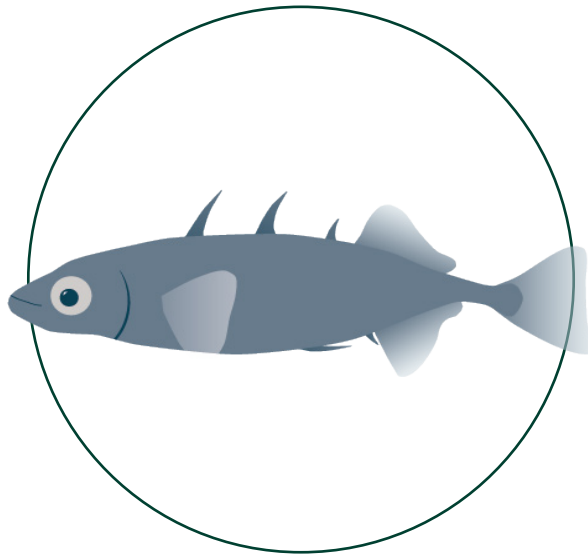

Artsleksikon - Sø

18 arter som lever i ferskvand

Trepigget hundestejle

LIVRET

Små dyr så som orme, larver og små krebsdyr.

LEVESTED

Den trepiggede hundestejle er en mester i overlevelse. Den kan nemlig leve i både brak-, fersk- og havvand. Den er oftest at finde på lavt vand.

FJENDER

Rovfisk som fx ørred samt fugle.

KENDETEGN

Den trepiggede hundestejle ligner en helt klassisk fisk, lys underside og mørk overside, kæmpe øjne. MEN! Den kan nemt kendes på de to-fire pigge, den har på ryggen. Piggene bruger den til at forsvare sig mod fjender med. Er der mere end syv pigge, er det i stedet en ni-pigget hundestejle.

HEMMELIGHEDER

Hos hundestejlerne gemmer hannen på lidt af en hemmelighed! Han kan nemlig blive helt rød på maven, og så laver han de vildeste danse-moves. Alt sammen bare for at imponere damerne. Når han har imponeret dem, og de har lagt æg i hans hjemmelavede rede, jager han dem væk igen. Hos hundestejler, er det hannen som passer ungerne.

Skorpionstæge

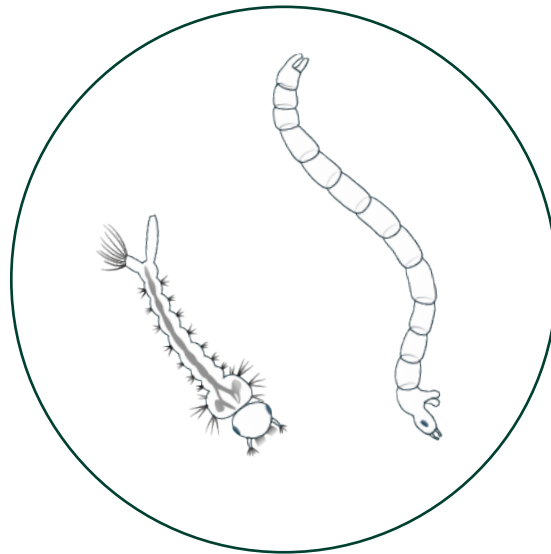
LIVRET Små dyr som fanges med forbene

LEVESTED Mellem planterne på lavt vand i søer

FJENDER Fisk

KENDETEGN Insekt – 6 ben. Forbene ligner foldeknive og den har et ånderør på bagkroppen som ligner en brod.

HEMMELIGHEDER Skorpiontæger er dårlige svømmere og de kan drukne, hvis de ikke kan kravle op på noget når de skal have luft. Desuden er det dens brod på numsen, der fungerer som et ånderør.

Myggelarve

LIVRET

Alger og bakterier

LEVESTED

Små søer - blandt andet skovsøer der tørrer ud om sommeren - eller vandløb

FJENDER

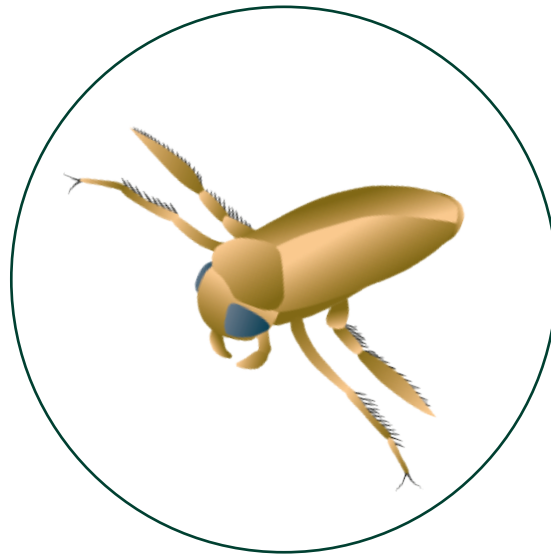
Insekter og fisk

KENDETEGN

Myggelarver findes i mange størrelser og farver. De er dog alle ret små og lever i vandoverfladen, hvor de trækker vejret gennem et ånderør på bagkroppen. Dansemygge-larver, er helt røde, medens stikmyggenes larver ofte er gennemsigtige.

HEMMELIGHEDER

I Danmark har vi over 1000 arter af myg, hvoraf ca. 35 arter stikker. Det er kun hunmyggen som stikker – hun bruger blodet som mad til sine æg. Nogle af dem der ikke stikker, hedder dansemyg fordi de sværmer i en stor fælles dans.

Bugsvømmer

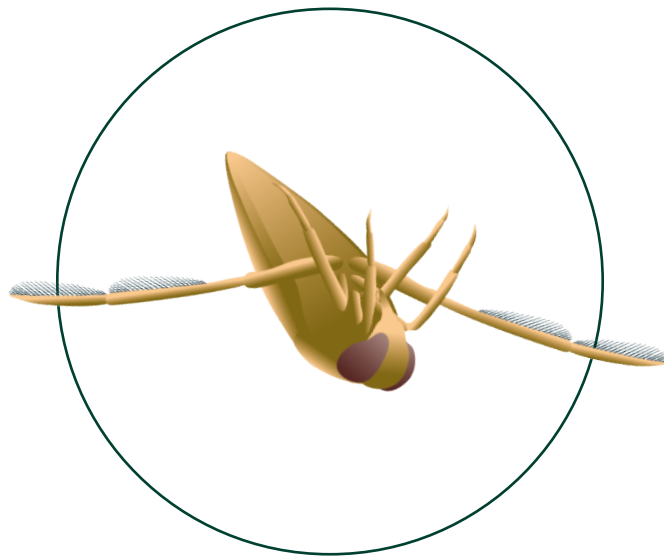
LIVRET Små dyr, alger og rådne planter

LEVESTED Langsomt flydende vandløb, gerne med mange vandplanter

FJENDER Andre vanddyr, f.eks. vandkalve.

KENDETEGN Insekt – 6 ben. De bagerste ben er lange kraftige svømmeben. Den svømmer på maven. Sugesnablen er kort og bred.

HEMMELIGHEDER Bygsvømmere fryser nogle gange, så kan man finde dem på et blad hvor de soler sig. Når Bugsvømmere parer sig, kan man hører hannens 'sang' til hunnen. Bugsvømmeren trækker vejret over vand. Den har hår på kroppen, som holder på luft, så bygsvømmeren kan være længe under vand.

Rygsvømmer

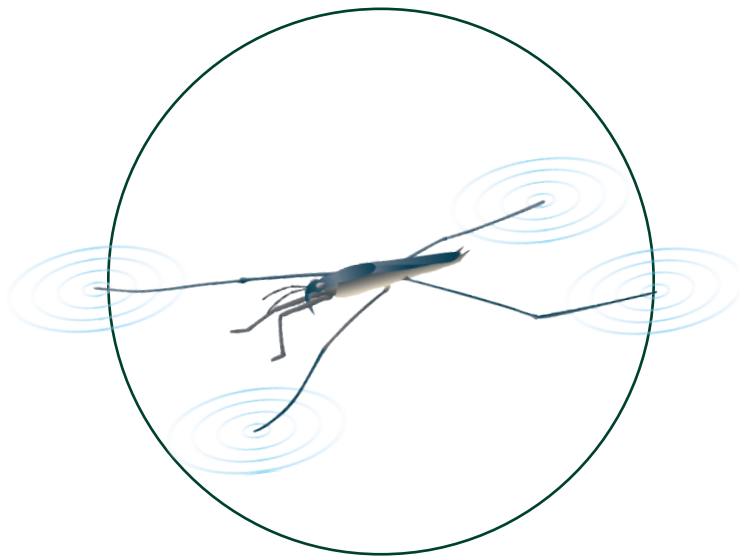
LIVRET	Krebsdyr, insekter, fisk og haletudser
---------------	--

LEVESTED	Damme og småsøer.
-----------------	-------------------

FJENDER	Fisk
----------------	------

KENDETEGN	Insekt – 6 ben. De bagerste ben er svømmeben med små hår på, den svømmer på ryggen.
------------------	---

HEMMELIGHEDER	Rygsvømmere kan faktisk stikke os mennesker. Under sine vinger, gemmer rygsvømmeren luft, så den kan trække vejret under vand.
----------------------	--

Skøjtøløber

LIVRET

Små dyr

LEVESTED

Overfladen af søer og åer

FJENDER

Fisk, flagermus, fugle og insekter

KENDETEGN

Insekt – 6 ben. 4 lange og 2 korte ben der gør at den kan "skøjte" på vandets overflade.

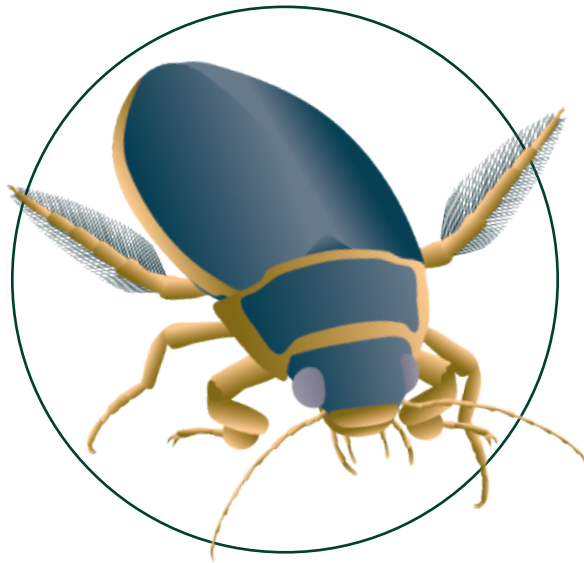
HEMMELIGHEDER

Skøjtøløbere er kun under vand når de lægger æg. Skøjtøløberen har mange hår på fødderne, som gør at den kan skøjte på vandet. Med dens ben kan den mærke sit bytte og kan mærke en myg på overfladen, hele 2-3 meter væk!

Igle

LIVRET	Igler er snylttere og suger blod fra større dyr og snegle
LEVESTED	Små søer og damme – nogle kan også findes i rindende vand.
FJENDER	Fisk og insekter
KENDETEGN	Ledorme – man kan lidt forestille sig en flad regnorm. De er ofte mørke, flade og når de trækker sig sammen, 'fortykket' kroppen. De forskellige arter har forskellige kendetegn, eks. lægeiglen der har orange/gule striber og aftegninger langs ryggen.
HEMMELIGHEDER	Lever af blod - hvis en igle har suget meget blod i én omgang kan den klare sig i 12 måneder. I Danmark er det kun lægeiglen der kan bide hul på menneskers hud. I gamle dage blev igler brugt af læger til at "rense" blodet. For at fjerne dem, kan man bare pille dem af eller putte salt på dem.

Vandkalv

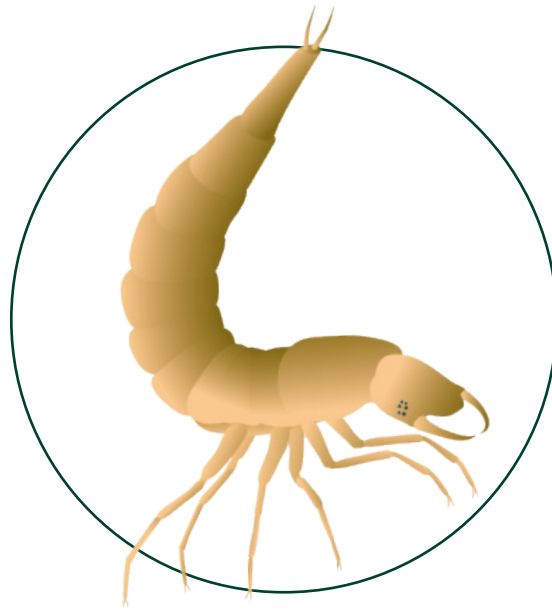
LIVRET Orme, krebsdyr, haletudser og små fisk.

LEVESTED Stillestående vand, gerne søer

FJENDER Fisk og fugle

KENDETEGN Insekt – sort/mørk bille med gul stribe langs siderne

HEMMELIGHEDER Kan ligesom andre biller flyve. Vandkalve flyver om natten, hvor de leder efter nye vandhuller. Vandkalven lever under vand, men kommer op til overfladen for at samle luft under vingerne. Hannen har store runde sugeskiver på forbenene, sådan at han nemmere kan holde fast i hunnen når de skal bare sig.

Larve af vandkalv

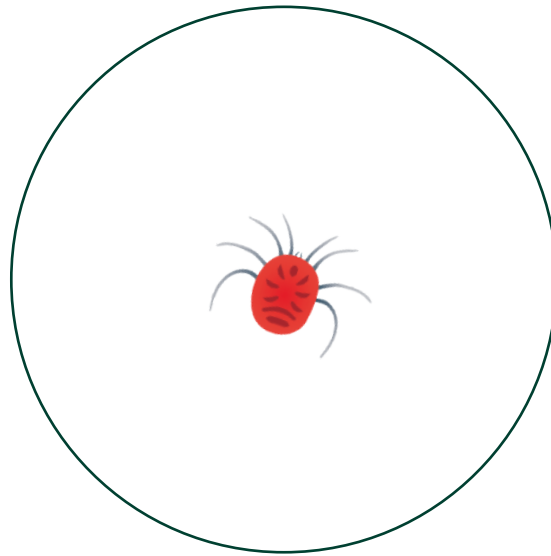
LIVRET Andre smådyr – selv små fisk

LEVESTED Søer med lavt vand

FJENDER Fisk og fugle

KENDETEGN Insekt – 6 ben. Lang hale og hoved med to kindbakker til at fange bytte med.

HEMMELIGHEDER Vokser op og bliver en vandkalv. Et vildt rovdyr som også jager dyr som er større end den selv. De to kindbakker kan sprøjte gift ind i larvens bytte, der både kan lamme byttet og opløse byttet indefra.

Vandmide

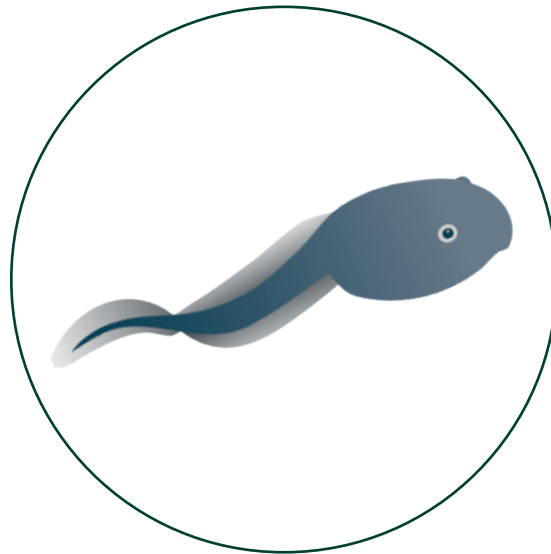
LIVRET	Insekter, larver og æg
---------------	------------------------

LEVESTED	Alle slags ferskvand. Især næringsrige søer
-----------------	---

FJENDER	Dyr der spiser smådyr samt andre vandmider
----------------	--

KENDETEGN	Spindler – 8 ben og uden led. Meget lille og knaldrød - m. mørke pletter eller aftegninger-, med meget hårede ben.
------------------	--

HEMMELIGHEDER	Vandmider er i familie med skovflåten. Vandmider sætter sig fast på deres bytte og spiser af dem med en sugesnabel – den kan sidde på sit bytte i flere måneder. Vandmider kan også bruge andre dyr som transportmiddel.
----------------------	--

Haletudse

LIVRET

Alger og små dyr - både levende og døde

LEVESTED

Damme og søer

FJENDER

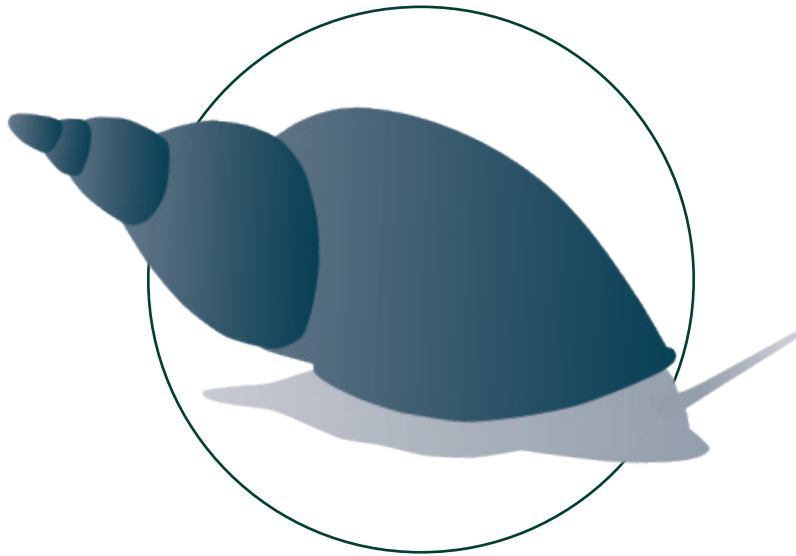
Fisk, vandkalvelarver, igler.

KENDETEGN

Har en sort rund krop og en lang hale. I løbet af deres udvikling kommer først små bagben og siden små forben til.

HEMMELIGHEDER

Vokser op og bliver en frø. Haletudser har ofte forskellige størrelse - de udsender nemlig et stof der gør, at de andre vokser langsommere. De første haletudser klækker, er derfor størst. HUSK at haletudser skal sættes ud samme sted som du fandt dem.

Snegl

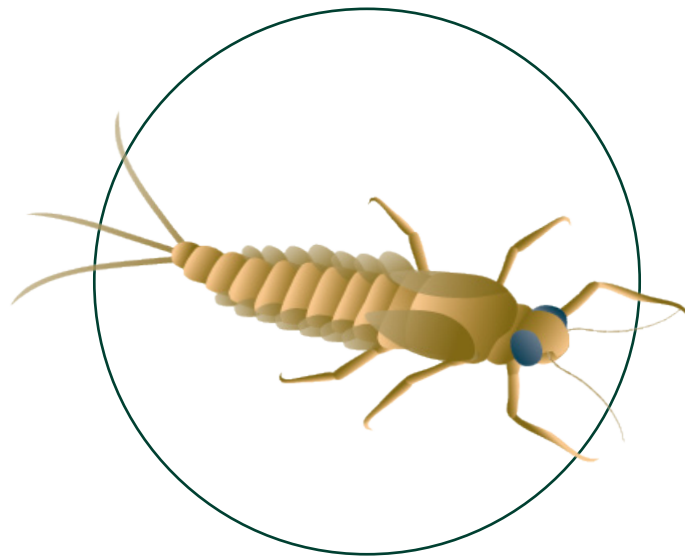
LIVRET Alger, rådne planter og døde dyr.

LEVESTED Søer, damme og åer

FJENDER Fisk, insekter og andre dyr

KENDETEGN Bløddyr - har to følehorn og kan have sneglehus på ryggen.

HEMMELIGHEDER De fleste snegle er både han og hun på samme tid. Nogle snegle kan kravle på undersiden af vandoverfladen.

Døgnfluenymfe

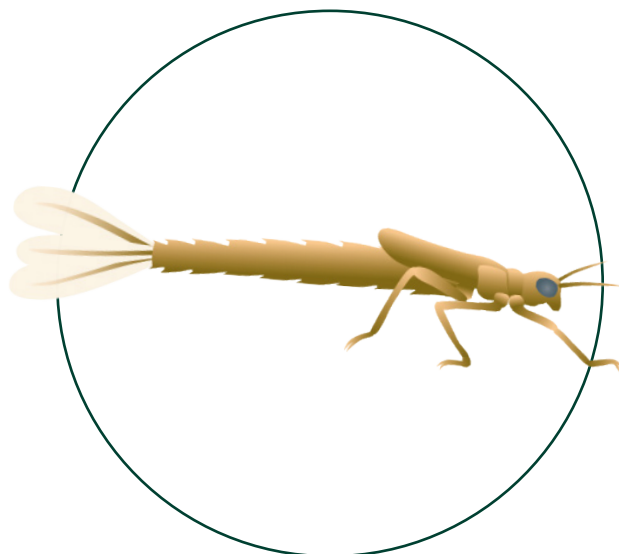
LIVRET Alger og krebsdyr

LEVESTED Stillestående og rindende vand

FJENDER Fisk

KENDETEGN Insekt – 6 ben. Har 3 haletråde og “gælleblade” langs kroppen.

HEMMEIGHEDER De kan leve op til 2 år som nymfer i vandet, men kun et par uger når de er voksne døgnfluer. Langs døgnfluens krop sidder noget som ligner små blade – det er dens gæller som bruges til at trække vejret under vand.

Vandnymfelarve

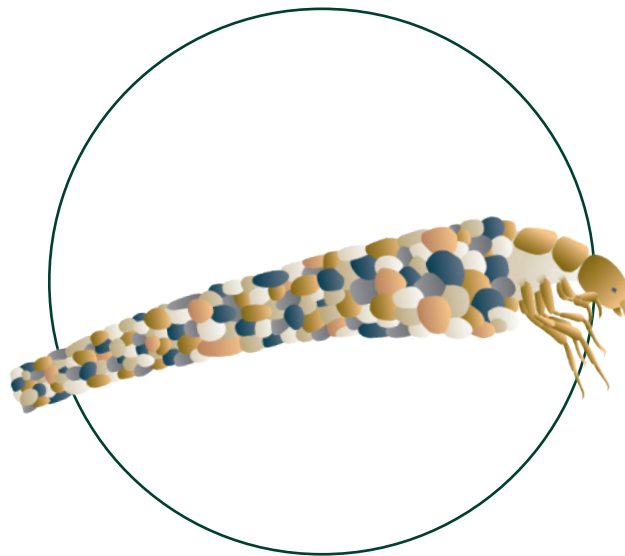
LIVRET Larver og andre smådyr

LEVESTED Damme, vandhuller og skovsøer

FJENDER Fisk - og vandmider der kan suge nymfernes blod

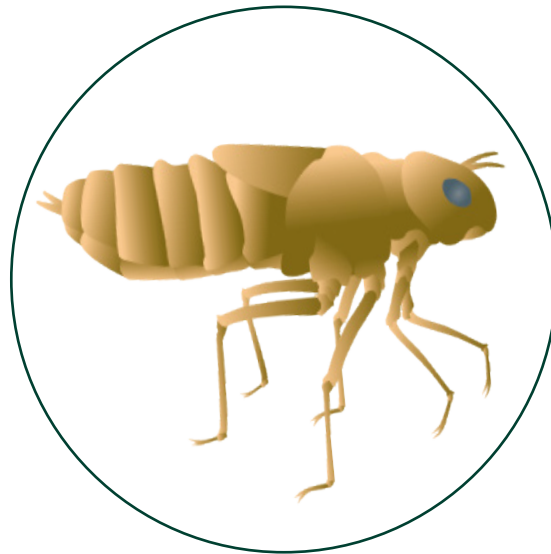
KENDETEGN Insekt - 6 ben. Lang hale med tre smalle gælleblade i enden.

HEMMELIGHEDER Vandnymfelarvens gælleblade bruges til at svømme med og ikke som gæller. Vandnymfelarver trækker vejret igennem huden.

Vårfluelarve

LIVRET	Kan spise alt fra plankton og planter til andre dyr.
LEVESTED	Damme og grøfter med vand
FJENDER	Fisk og fugle
KENDETEGN	Insekt – 6 ben, bor i et hus den selv har bygget af omkringliggende materialer.
HEMMELIGHEDER	Vårfluelarver bygger huse for at beskytte sig mod fjender. Der findes mange arter af vårfluelarver - hvad huset består af, afhænger af arten. Nogle gange er husene lavet af levende snegle med sneglehus.

Guldsmedelarve

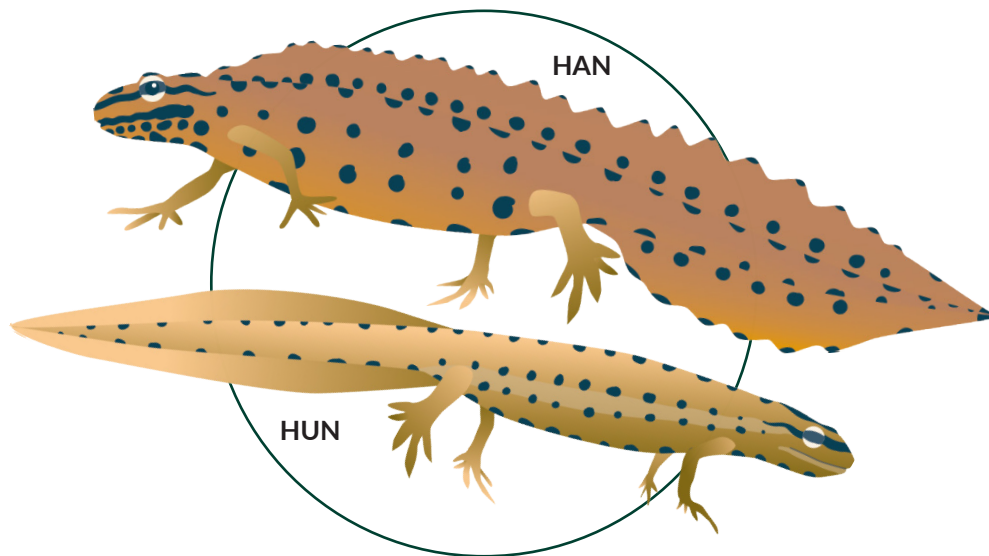
LIVRET Alle mindre dyr, også haletudser

LEVESTED Bunden af damme og vandhuller

FJENDER Insekter, fiks og andre guldsmedelarver

KENDETEGN Insekt – 6 ben. Store øjne og lang bagkrop

HEMMELIGHEDER Guldsmedelarven skifter hud 10-15 gange inden den kravler op af vandet og bliver en voksen guldsmed. Når guldsmedelarven ser et bytte, skyder den sine lange kæber ud og fanger byttet i et overraskelsesangreb. Hvis en guldsmedelarve vil flygte, skyder den vand ud af bagenden, så den farer frem som en raket.

Salamander

LIVRET

Andre smådyr - f.eks. insekter og små fisk

LEVESTED

Små vandhuller, men overvintrer fugtige steder på land.

FJENDER

Igler og snoge

KENDETEGN

Padde - 4 ben og lang hale. I Danmark finder der tre arter.

HEMMELIGHEDER

Salamandre kravler op ad vandhullet inden vinteren og graver sig ned i jorden eller gemmer sig under gamle stykker træ. Salamandre forsværer sig ved at have gift i huden, Hvis du rører en salamander, kan dine øjne svie hvis du klør dig i dem, hvis du ikke vasker hænder bagefter.

Frø

LIVRET	Alle smådyr, de kan komme i nærheden af, selv andre frøer!
LEVESTED	Fugtige områder og vandhuller.
FJENDER	Fugle, oddere, grævlinger og snoge. Frøens haletudser bliver spist af fisk.
KENDETEGN	4 ben – padde. Har store øjne, lange bagben og ingen hale.
HEMMELIGHEDER	Hanfrøerne kvækker for at tiltrække hunnerne. De går i dvale om vinteren ved at grave sig ned i jorden. Er du i tvivl, om det er en frø eller tudse, kan du se, om den er glat eller har vorter. Frøer er glatte, og tudser har vorter.
